

ადვოკატის მიერ ინტერესთა კონფლიქტის
გამორიცხვა კონფიდენციალობის
ვალდებულებისა და კლიენტის
ინტერესების პრიორიტეტულობის დაცვით

Sophio Chachava

Sophio Chachava (author)

Tbilisi, 2018

This research paper is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of the author and do not necessarily reflect the views of USAID, the United States Government, or East-West Management Institute.

წინამდებარე კვლევითი ნაშრომი შეიქმნა ამერიკელი ხალხის კეთილი ნებით, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მემკვიდრეობით. მასში განთავსებულ ინფორმაციაზე პასუხისმგებელი არის ავტორი. იგი არ წარმოადგენს ამერიკის მთავრობის ოფიციალურ მოსაზრებას და არ ასახავს ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ან აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის შეხედულებებს.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE

კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა
საქართველოში (PROLoG)

სარჩევი

ადვოკატის მიერ ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვა კონფიდენციალობის ვალდებულებისა და კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის დაცვით.....	3
I. შესავალი.....	3
II. ინტერესთა კონფლიქტი, ადვოკატის დამოუკიდებლობა	4
1. ინტერესთა კონფლიქტის მოწესრიგება	4
2. ინტერესთა კონფლიქტის იდენტიფიცირება	5
3. დამოუკიდებლობა	7
4. ინტერესთა კონფლიქტისა თუ დამოუკიდებლობის პრინციპის მიჯნა.....	8
III. ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობის წარმოშობა, ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვის და კონფიდენციალობის პრინციპის დაცვის ჭრილში	10
1. ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობის წარმოშობა	11
2. ინტერესთა კონფლიქტის თუ „დამოუკიდებულების“ გამოვლენის თავისებურებები კონფიდენციალობის ვალდებულების ჭრილში	11
2.1. კონფიდენციალობის ვალდებულების არსი.....	11
2.2. კონფიდენციალობის ვალდებულების ფარგლები	13
2.3. კონფიდენციალობის ვალდებულების დაცვა ინტერესთა კონფლიქტის გამოვლენისას	14
IV. საუკეთესო გამოსავალი, ალტერნატივები	15
1. მომსახურეობაზე უარი.....	15
2. მომსახურეობის შეწყვეტა	16
3. „ჩინეთის კედელი“	17
V. შეჯამება	18

ადვოკატის მიერ ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვა კონფიდენციალობის ვალდებულებისა და კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის დაცვით

I. შესავალი

საქართველოს ადვოკატთა ეთიკის კოდექსი ეფუძნება 6 ძირითად პრინციპს. ესენია, დამოუკიდებლობა, ნდობა, კონფიდენციალობა, კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობა, ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობა და კოლეგიალობა.

პრაქტიკაში ხშირია შემთხვევა, როდესაც რამდენიმე ეთიკური ვალდებულება თუ პრინციპი ერთმანეთთან კვეთაში მოდის და ადვოკატს მყისიერად უწევს გადაწყვეტილების მიღება. ამ მხრივ საინტერესოა, პრინციპებს შორის რამდენად არსებობს რანგირება და წინააღმდეგობის შემთხვევაში რომლის სასარგებლოდ უნდა მიიღოს ადვოკატმა გადაწყვეტილება. როგორ უნდა მოხდეს ამ წინააღმდეგობის გამორიცხვა ან მინიმუმამდე შემცირება; ასევე, რა პრინციპებით უნდა იხელმძღვანელოს ადვოკატმა, რათა არ დაარღვიოს ეთიკური ვალდებულება და პროფესიული სტანდარტების ერთგული დარჩეს.

მოცემულ კვლევაში დასმულია საკითხი, თუ როგორ უნდა იმოქმედოს ადვოკატმა რათა დროულად, ურთიერთობის საწყისი ეტაპზევე, გამოავლინოს ინტერესთა კონფლიქტი ან დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხე იმგვარად რომ არ დაარღვიოს კონფიდენციალობის პრინციპი და არ შეარყიოს ადვოკატისა და პროფესიის მიმართ ნდობა.

კვლევის ფარგლებში გაანალიზებულია ინტერესთა კონფლიქტისა და დამოუკიდებლობის პრინციპის ფარგლები კონფიდენციალურობისა და კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის ჭრილში. აქვე განხილულია საკითხი, თუ როგორ შეიძლება ადვოკატმა ეფექტიანად დაიცვას კლიენტის ინტერესები და არ დაარღვიოს ეთიკური ვალდებულება. ასევე, რამდენად, რა ეტაპზე და რა შემთხვევებში არის ინტერესთა კონფლიქტისა თუ დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხის საფუძვლით გამართლებული ადვოკატის მიერ მომსახურეობის გაწევაზე უარი და/ან ხელშეკრულების შეწყვეტა და სხვა რა ალტერნატივები არსებობს.

II. ინტერესთა კონფლიქტი, ადვოკატის დამოუკიდებლობა

1. ინტერესთა კონფლიქტის მოწესრიგება

საქართველოს ადვოკატთა ეთიკის კოდექსის (შემდგომში საეკ) მე-6 მუხლი ითვალისწინებს ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობას. მუხლის პირველი ნაწილი ადგენს, რომ „ადვოკატს არ აქვს უფლება პროფესიული რჩევა მისცეს ან წარმოადგინოს რამდენიმე პირი ერთი და იგივე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ საქმეზე, თუკი აღნიშნულ კლიენტებს შორის არსებობს ინტერესთა კონფლიქტი ან მისი წარმოქმნის მნიშვნელოვანი საფრთხე.“ ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად კი ინტერესთა კონფლიქტი სახეზეა, როდესაც ა) ადვოკატის ვალდებულებები ორი ან მეტი კლიენტის წარმომადგენლობისას ერთი და იგივე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ საქმეში ურთიერთსაწინააღმდეგოა ან არსებობს ასეთი წინააღმდეგობის წარმოშობის მნიშვნელოვანი საფრთხე, ასევე, როდესაც ბ) კლიენტის ინტერესების შესაბამისად მოქმედების ვალდებულება ეწინააღმდეგება, ან არსებობს ასეთი წინააღმდეგობის წარმოშობის მნიშვნელოვანი საფრთხე ამ ადვოკატის ან მასთან დაკავშირებული პირის ინტერესებთან.

ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად ინტერესთა კონფლიქტის შეზღუდვა ვრცელდება მათ შორის ერთ საადვოკატო ბიუროში (ოფისში, კანტორაში, იურიდიულ ფირმაში და ა.შ.) მომუშავე ადვოკატებზე. შესაბამისად, ინტერესთა კონფლიქტის აკრძალვა ვრცელდება იურიდიული ფირმის ყველა ადვოკატზე. ანალოგიურია მიდგომა როგორც გერმანიის ადვოკატთა შესახებ კანონმდებლობის¹ ასევე ა.შ.შ.-ს მოდელური წესებისა² და ევროპის კავშირის ადვოკატების ქცევის კოდექსის თანახმად.³

¹ შდრ. ასევე BRAO § 44, BRAO § 43a Schwärze, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn 10a

² ა.შ.შ.-ს მოდელური წესების 1.10 მუხლი, შდრ. მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 145

³ CCBE ჩანაწერის თანახმად ინტერესთა კონფლიქტის წესები ვრცელდება საადვოკატო ფირმაზეც (ვრცლად evropis kavSiris advokatebis qcevis kodeqsi (1988 wlis 28 oqtomberi), [HTTP://WWW.CCBE.ORG/DOC/EN/CODE2002_EN.PDF](http://www.ccbe.org/doc/en/code2002_en.pdf) (rodesac advokatebi axorcieleben iuridiul praqtikas kompaniaSi, maSin punqtobi 3.2.1 dan 3.2.3-mde vrceldeba kompaniasa da mis wevrebze), იხ. მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 153

2. ინტერესთა კონფლიქტის იდენტიფიცირება

ინტერესთა კონფლიქტი სახეზეა, როდესაც „საქმეში ერევა მესამე პირი, ადვოკატის ინტერესები კვეთს კლიენტის ინტერესებს ან კონფლიქტი არსებობს რამდენიმე კლიენტს შორის.⁴

მნიშვნელოვანია ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში დროულად იქნეს გამოვლენილი ინტერესთა კონფლიქტი ან ასეთის წარმოშობის საფრთხე, რათა თავიდან იქნეს აცილებული შემდგომი გართულებები. შესაბამისად სასურველია სანამ ადვოკატი პოტენციურ კლიენტს თანხმობას განუცხადებს მომსახურეობის გაწევაზე დაადგინოს ხომ არ არსებობს გარემოება რომელიც ინტერესთა კონფლიქტს ან მისი წარმოშობის საფრთხეს ქმნის.

ა.შ.შ.-ს გამოცდილების თანახმად ადვოკატმა პირველ რიგში უნდა გაარკვიოს 1) ვინ არის მისი პოტენციური კლიენტი ან კლიენტები და ვინ არის მოწინააღმდეგე მხარე 2) არსებობს თუ არა კონფლიქტი ან მისი წარმოშობის საფრთხე 3) თუ არსებობს ასეთი, გადაწყვიტოს, შეიძლება თუ არა წარმომადგენლობის განხორციელება არსებული კონფლიქტის მიუხედავად და 4) ასეთი გადაწყვეტილების შემთხვევაში, გაიაროს კონსულტაცია კლიენტთან და მიიღოს მათგან ინფორმირებული თანხმობა წერილობითი ფორმით.⁵ ამგვარი პრაქტიკა არ არის დასაშვები საეკ-ის მოწესრიგების განმარტებების თანახმად, რაც საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიის მიერაა დამკვიდრებული.⁶

ინტერესთა კონფლიქტი ყოველთვის სახეზეა, როდესაც ადვოკატი არ არის თავისუფალი მესამე მხარის ჩარევისაგან, ადვოკატსა და კლიენტის ინტერესებს შორის არსებობს კონფლიქტი ან ერთი ადვოკატის რამდენიმე კლიენტს შორის არის კონფლიქტი.⁷

ინტერესთა კონფლიქტის აკრძალვა ძირითადად კონფიდენციალობისა და კლიენტისადმი ერთგულების დაცვას ემსახურება.⁸

ინტერესთა კონფლიქტის დადგენის დროს ადვოკატმა უნდა გაითვალისწინოს მისი პირადი და მისი საადვოკატო ფორმის მიერ პროფესიული საქმიანობის განხორციელების ფარგლებში გაცემული ნებისმიერი კონსულტაცია ან განხორციელებული

⁴ მოლიტერნო და სხვები „იურიდიულ პროფესიათა ეთიკის საკითხები“ გვ. 58

⁵ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 146

⁶ შდრ. საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილებები, საქმე N #079/14, და საქმე N #015/10

⁷ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 138, 139

⁸ ასევე მოლიტერნო და სხვები „იურიდიულ პროფესიათა ეთიკის საკითხები“ გვ. 59

წარმომადგენლობა.⁹ ამასთან გამოიკვლიოს ნებისმიერი კავშირი პოტენციური კლიენტის მოწინააღმდეგე მხარესთან როგორც მისი ასევე მისი საადვოკატო ფირმის ნებისმიერი ადვოკატის პერსპექტივიდან.

ინტერესთა კონფლიქტი სახეზეა, როდესაც ადვოკატმა ან იმავე საადვოკატო ფირმის სხვა ადვოკატმა გაწია კონსულტაცია ან განახორციელა წარმომადგენლობა იმ პირის სასარგებლოდ, რომელიც მოცემულ ვითარებაში პოტენციური კლიენტის მოწინააღმდეგეა. ამასთან საქმე ერთიდაიგივე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულია. ერთიდაიგივე ან დაკავშირებული საქმე შესაძლოა ფართოდ განიმარტოს. კერძოდ, შესაძლებელია მხარეები სულ სხვა პროცესსა და ფორმატში დაობდნენ დღეს, მაგრამ ინტერესთა კონფლიქტი როგორც წესი სახეზეა, თუ დავის ფაქტობრივი გარემოებები, რომელსაც სამართლებრივი შეფასება უნდა დაეყრდნოს ძირითადად ერთიდაიგივე.¹⁰

ინტერესთა კონფლიქტი შესაძლებელია სახეზე იყოს, როდესაც პოტენციური კლიენტის მოწინააღმდეგე მხარე **ხანგრძლივი დროის განმავლობაში** სრულიად სხვა საკითხებზე სარგებლობდა ან სარგებლობს იურიდიული მომსახურებით იმავე საადვოკატო ფირმაში. ასევე როდესაც სახეზეა ეკონომიკურ ინტერესთა კონფლიქტი.¹¹ მათ შორის, როდესაც რამდენიმე პროცესში აქვს ადვოკატს განხორციელებული სხვადასხვა საქმეზე წარმომადგენლობა ან გაწეული კონსულტაცია.¹² ინტერესთა კონფლიქტი შესაძლოა სახეზე იყოს, თუ ადვოკატი ერთ-ერთ მეუღლეს წარმოადგენდა სხვა საქმეზე (ქონებრივ ან სისხლი-სამართლებრივ პროცესში) და შემდგომ განქორწინების დავაში წარმოადგენს მეორე მეუღლეს.¹³ ასევე როდესაც ადვოკატი დასაქმებულის ინტერესებს იცავდა მაგ. სისხლის სამართლის საქმეზე და შემდეგ შრომით დავაში დამსაქმებლის ინტერესებს იცავს.¹⁴ ინტერესთა კონფლიქტად შეიძლება იქნეს მიჩნეული ხელშეკრულების გაფორმების მიზნით გაწეული კონსულტაცია, როდესაც ადვოკატი წარმოადგენს როგორც ერთ ასევე მეორე მხარეს.¹⁵ სადაოა გერმანულ სამართალში, არასრულწლოვანი შვილებისა და ერთ-ერთი მშობლის ინტერესები ხომ არ კვეთს ერთმანეთს განქორწინებისა და ქონების გაყოფის დავაში.¹⁶

⁹ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn. 56

¹⁰ BGH Urteil vom 4.02.1954 – 4 StR 724/53, LMRR 1954, 3

¹¹ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.59a

¹² BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.69

¹³ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.67a

¹⁴ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.69d

¹⁵ BGH, Urteil vom 12.5.2016-IX ZR 241/14, NJW 2561

¹⁶ BGH, Urt 23.4.2012 – AnwZ (Brfg) 35/11, NJW 2012, 3039, შდრ. ასევე § 2 Berufrechtliche Gragen, Gross, Schnitzler Anwaltshandbuch Familienrecht, Aufl. 4, 2014. Rn. 46, 47

ინტერსთა კონფლიქტი შეიძლება ასევე წარმოიშვას, თუ რამდენიმე ადამიანი პროცესუალურად ერთ მხარეს არის, მაგრამ მათი ინტერესები ნაწილობრივ ან სრულად ¹⁷ერთმანეთთან წინააღმდეგობაშია, ურთიერთგამომრიცხავია. მაგალითად, ავტოსაგზაო შემთხვევაში როდესაც ადვოკატი რამდენიმე დაზარალებულის ინტერესებს წარმოადგენს და ერთ-ერთი დაზარალებულის მიმართ მეორეს შესაძლოა ასევე ჰქონდეს სოლიდარული მოვალის სახით ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება.¹⁸

არ არსებობს ერთმნიშვნელოვანი მიდგომა, რომელიც ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ინტერესთა კონფლიქტის ან მისი წარმოშობის საფრთხეს უდაოდ დაადგენს. შესაბამისად ცალკეულ შემთხვევაში გარემოებების შეფასების საფუძველზე ადვოკატმა თავად უნდა მიიღოს საბოლოო გადაწყვეტილება, თუმცა საექსპერტის შემთხვევაში უმჯობესია ინტერესთა კონფლიქტის სასარგებლოდ იქნეს მიღებული გადაწყვეტილება ვიდრე პირიქით.

3. დამოუკიდებლობა

ინტერესთა კონფლიქტი დამოუკიდებლობის პრინციპიდან გამომდინარეობს. მიიჩნევა, რომ კლიენტს აქვს წამყვანი როლი ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობაში და პრიორიტეტული სწორედ კლიენტის ინტერესებია. თუ არსებობს გარემოება, პირადი ან კორპორატიული ინტერესი ან მესამე პირი, რომელსაც აქვს გარკვეული გავლენა ადვოკატის საქმიანობაზე, ის აღარ არის დამოუკიდებელი კლიენტისათვის საუკეთესო გამოსავლის ძიების პროცესში.¹⁹

საქართველოს ადვოკატთა ეთიკის კოდექსის მე-2 მუხლის თანახმად ადვოკატი „თავისი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას დამოუკიდებელია ყოველგვარი გავლენისგან ან სხვა ზეწოლისაგან, მათ შორის მისი პირადი ინტერესებიდან და ემორჩილება მხოლოდ საქართველოს კანონმდებლობას, საერთაშორისო სამართლის და პროფესიული ეთიკის ნორმებს. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი კი ადგენს, რომ “ადვოკატი ვალდებულია არ დაუშვას კომპრომისი საკუთარი პროფესიული ვალდებულებების შესრულებისას კლიენტის, სასამართლოს ან სახელმწიფოს სხვა ორგანოს ან სხვა პირის ინტერესების სასარგებლოდ.”

ევროპის ადვოკატურისა და იურიდიული საზოგადოებების საბჭოს (CCBE) ადვოკატთა ქცევის კოდექსის თანახმად „რიგი მოვალეობები, რომლებიც ადვოკატს აკისრია, მოითხოვს მის სრულ დამოუკიდებლობას, თავისუფლებას ყოველგვარი გარეშე

¹⁷ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.64

¹⁸ LG Saarbrückens, Urteil vom 16.01.2015 – 13 S 124/14 BeckRS 2015, 03794, FD-StrVR 2015, 367515

¹⁹ BRAO § 43a Römermann/Prass, Beck OK BORA, Römermann, Rn 12

გავლენისგან, განსაკუთრებით კი ისეთი გავლენისგან, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას მისი პირადი ინტერესებიდან ან გარეშე ზეწოლისგან. ასეთი დამოუკიდებლობა ისეთივე აუცილებელია მართლმსაჯულების პროცესისადმი ნდობის მოსაპოვებლად, როგორც მოსამართლის მიუკერძოებლობა. შესაბამისად, ადვოკატმა თავიდან უნდა აიცილოს დამოუკიდებლობის შელახვა ნებისმიერი ფორმით და უნდა გამოიჩინოს სიფრთხილე, რათა კლიენტის, სასამართლოს ან მესამე მხარის გულის მოგების მიზნით არ დათმოს საკუთარი პროფესიული სტანდარტები.²⁰

ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი წინაპირობა კლიენტის ინტერესებისადმი ერთგულების ვალდებულებაა, რაც გულისხმობს ადვოკატის მიერ კლიენტისათვის დამოუკიდებლად რჩევის მიცემას. როდესაც დამოუკიდებლობას გარეშე გავლენა უშლის ხელს, შესაძლოა არსებობდეს კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნების საფრთხე. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ადვოკატის მიერ დამოუკიდებლად გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობა ყველა ცალკეულ კლიენტთან დაკავშირებით.²¹

ადვოკატის დამოუკიდებლობა ერთი მხრივ სახელმწიფო ორგანოებისაგან დამოუკიდებლობას მოიაზრებს,²² თუმცა ეს წესი თანამედროვე საზოგადოებაში მოქმედებს ნებისმიერი პირის მიმართ, მათ შორის კლიენტთან და საკუთარ ინტერესებთან მიმართებითაც.²³

შესაბამისად, ინტერესთა კონფლიქტის საფრთხის არსებობის მსგავსად, დამოუკიდებლობის პრინციპის ხელყოფის საფრთხის არსებობის შემთხვევაში უმჯობესია ადვოკატმა უარი თქვას მომსახურეობის გაწევაზე, რათა კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობა და ნდობა არ დააყენოს ეჭვქვეშ.

4. ინტერესთა კონფლიქტისა თუ დამოუკიდებლობის პრინციპის მიჯნა

გერმანიის სასამართლოს პრაქტიკიდან ერთ-ერთ საქმეზე „ა“-მ ადვოკატს მიმართა იურიდიული დოკუმენტის შედგენის მიზნით. მოწინააღმდეგე მხარე იყო ბანკი „ბ“, რომელსაც ამავე საადვოკატო ფირმის ერთ-ერთი პარტნიორი წლების განმავლობაში ემსახურებოდა, თუმცა კონსულტაცია და წარმომადგენლობა ხორციელდებოდა

²⁰ მუხლი 2.1.1.

²¹ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 138

²² BRAO § 43a Römermann/Prass, Beck OK BORA, Römermann, Rn. 6

²³ BORA § 1, Römermann, BeckOK BORA, Römermann 18 Aufl. Rn 10-14

ყოველთვის მხოლოდ კომპანიების და ორგანიზაციების წინააღმდეგ დავებში. ვინაიდან პოტენციური კლიენტი ფიზიკური პირი იყო, ადვოკატი დათანხმდა კლიენტს მომსახურებაზე და შეადგინა შესაბამისი დოკუმენტაცია. თუმცა ურთიერთობის შემდეგ ეტაპზე უარი უთხრა წარმომადგენლობის განხორციელებაზე წერილობით. ადვოკატი წერდა, რომ მოწინააღმდეგე მხარე წლების განმავლობაში იყო ფირმის ერთ-ერთი ადვოკატის კლიენტი. ბანკის წარმომადგენლებმა შეიტყვეს „ა“-სა და საადვოკატო ფირმის ადვოკატს შორის საადვოკატო მომსახურების შესახებ. შესაბამისად საადვოკატო ფირმისაგან დაჟინებით მოითხოვეს, ამ საადვოკატო ფირმის მიერ არ მოხდეს იმ კლიენტისათვის მომსახურების გაწევა, რომელიც ბანკის წინააღმდეგ აწარმოებს საქმეს.²⁴

გერმანიის უზენაესმა სასამართლომ მოცემულ შემთხვევაში მიიჩნია, რომ სახეზე იყო ეკონომიკური დამოკიდებულება და გავლენა. კერძოდ, კორპორატიული კლიენტის კატეგორიული მოთხოვნის შეუსრულებლობა (მისი ინტერესის გაუთვალისწინებლობა) საადვოკატო ფირმისათვის ეკონომიკურ საფრთხეს შეიცავდა, ვინაიდან მისი მოთხოვნის შეუსრულებლობის შემთხვევაში შესაძლოა საადვოკატო ფირმას დაეკარგა კლიენტი, რომელიც ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში სოლიდურ შემოსავალს უზრუნველყოფდა საადვოკატო ფირმისათვის. ადვოკატი არ იყო თავისუფალი ამ გავლენისაგან, შესაბამისად ეჭვქვეშ დადგა მისი შესაძლებლობა, ემოქმედა კლიენტის საუკეთესო ინტერესების შესაბამისად.²⁵

საინტერესოა, საქართველოს ადვოკატთა ეთიკის კოდექსის თანახმად მსგავსი შემთხვევა დაკვალიფიცირდება დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევად თუ შემთხვევა შესაძლებელია ურთიერთობის საწყისი ეტაპიდანვე ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევად ჩაითვალოს?

საქართველოს ეთიკის კოდექსის მე-6 მუხლის განმარტების თანახმად „ადვოკატს არ აქვს უფლება პროფესიული რჩევა მისცეს ან წარმოადგინოს რამდენიმე პირი ერთი და იგივე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ საქმეზე, თუკი აღნიშნულ კლიენტებს შორის არსებობს ინტერესთა კონფლიქტი ან მისი წარმოქმნის მნიშვნელოვანი საფრთხე.“ ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად კი ინტერესთა კონფლიქტი სახეზეა, როდესაც ბ) კლიენტის ინტერესების შესაბამისად მოქმედების ვალდებულება ეწინააღმდეგება, ან არსებობს ასეთი წინააღმდეგობის წარმოშობის მნიშვნელოვანი საფრთხე ამ ადვოკატის ან მასთან დაკავშირებული პირის ინტერესებთან.

²⁴ (NJW 1997, 188, BGH, Urteil vom 17.10. 1996 I IX ZR 37/96, Frankfurt a.M.)

²⁵ (მდრ. NJW 2008, 1307, BGH, Urteil vom 8.11.2007 – IX ZR 5/06 OLG Koblenz)

მოცემულ შემთხვევაში საადვოკატო ფირმის ორ კლიენტს შორის წარმოიშვა ინტერესთა კონფლიქტი, მიუხედავად იმისა, რომ საადვოკატო ფირმის მიერ წარმოებაში მყოფი საქმეები არ იყო ურთიერთდაკავშირებული. კორპორატიულ კლიენტს აკავშირებდა ხანგრძლივი ურთიერთობა საადვოკატო ფირმასთან, შესაბამისად საადვოკატო ფირმის გამოხატული ინტერესი იყო კორპორატიული კლიენტის ინტერესების უპირატესად გათვალისწინება. შესაძლოა აღნიშნული საფრთხის იდენტიფიცირება მომხდარიყო საწყის ეტაპზევე, როდესაც კლიენტმა მიმართა საადვოკატო ფირმას და ითხოვდა ბანკი „ბ“-ს წინააღმდეგ საქმის წარმოებას.

დამოუკიდებლობის პრინციპი კი მოცემულ დავაში იმ ეტაპზე დაირღვა, როდესაც „ბ“ ბანკის მიერ საადვოკატო ფირმისათვის წაყენებული მოთხოვნა, ამ ფირმის მიერ არ მომხდარიყო კლიენტისათვის მომსახურების გაწევა, რომელიც „ბ“-ს წინააღმდეგ აწარმოებდა დავას, დაკმაყოფილდა და ამით კლიენტი „ა“-ს ინტერესების უგულვებელყოფა მოხდა „ბ“-ს ინტერესების სასარგებლოდ.

საქართველოს ადვოკატთა ეთიკის კოდექსის მე-2 მუხლის თანახმად ადვოკატი „თავისი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას დამოუკიდებელია ყოველგვარი გავლენისგან ან სხვა ზეწოლისაგან, მათ შორის მისი პირადი ინტერესებიდან“ ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი კი ადგენს, რომ “ადვოკატი ვალდებულია არ დაუშვას კომპრომისი საკუთარი პროფესიული ვალდებულებების შესრულებისას კლიენტის... ან სხვა პირის ინტერესების სასარგებლოდ.”

მოცემულ შემთხვევაში შეიძლება ითქვას, რომ საწყის ეტაპზე სახეზე იყო ინტერესთა კონფლიქტი რომლის დროულად გამოვლენის შემთხვევაში თავიდან იქნებოდა აცილებული შემდგომი დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევა. იმ შემთხვევაში, თუ საწყის ეტაპზე ინტერესთა კონფლიქტის არსებობა არ გამოვლინდებოდა ან მისი არსებობა არ დადგინდებოდა, ადვოკატს კლიენტ „ა“ სთვის არ უნდა ეთქვა მომსახურებაზე უარი.

III. ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობის წარმოშობა, ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვის და კონფიდენციალობის პრინციპის დაცვის ჭრილში

დასაფიქრებელია, როგორ უნდა მოხდეს დროულად ინტერესთა კონფლიქტისა თუ „დამოუკიდებულების“ გამოვლენა და შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღება იმგვარად, რომ ეთიკის კოდექსით გათვალისწინებული სხვა მნიშვნელოვანი ვალდებულებები არ დაირღვეს?

1. ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობის წარმოშობა

სასურველია ინტერსთა კონფლიქტისა თუ დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხე ჯერ კიდევ იმ ეტაპზე გამოვლინდეს, სანამ ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობა წარმოიშობა.²⁶ ამისათვის უნდა შეფასდეს, რა მომენტიდან ითვლება ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობა წარმოშობილად.

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-8 მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად „ადვოკატი კლიენტთან თავის საქმიანობას იწყებს კლიენტთან ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე. ურთიერთობას უთანაბრდება, როდესაც ადვოკატს შეეძლო ევარაუდა, რომ შეთანხმებას დებდა კლიენტთან ურთიერთობაში მყოფი უფლებამოსილი პირი, გარდა სავალდებულო (იძულებითი) დაცვის შემთხვევისა.“

მოწესრიგების თანახმად ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობა შესაძლებელია წარმოიშვას მაშინაც, როდესაც მხარეთა შორის ურთიერთშეთანხმება არ არსებობს, თუ კლიენტს გონივრული ვარაუდი შეექმნება რომ ადვოკატმა დაიწყო საადვოკატო მომსახურების გაწევა.²⁷

ამერიკის შეერთებულ შტატებში ადვოკატების მარეგულირებელი წესების თანახმად, „ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობა წარმოიშვება, როდესაც: (1) პირი უცხადებს ადვოკატს განზრახვას, რომ ადვოკატმა მას გაუწიოს იურიდიული მომსახურება და ამასთან (ა) ადვოკატი უცხადებს პირს თანხმობას იმოქმედოს ასე; ან (ბ) ადვოკატისთვის ცნობილია ან გონივრულ ფარგლებში მას უნდა სცოდნოდა, რომ პოტენციურ კლიენტს აქვს გონივრული მოლოდინი, რომ ადვოკატი გაუწევს მას მომსახურებას.“²⁸

2. ინტერესთა კონფლიქტის თუ „დამოუკიდებულების“ გამოვლენის თავისებურებები კონფიდენციალობის ვალდებულების ჭრიშლი

2.1. კონფიდენციალობის ვალდებულების არსი

როგორც ითქვა, მნიშვნელოვანია ადვოკატმა ინტერესთა კონფლიქტსა თუ დამოუკიდებლობასთან მიმართებით არსებული საფრთხეების იდენტიფიცირება ჯერ კიდევ იმ ეტაპზე მოახდინოს, სანამ ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობა

²⁶ შდრ. BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.54

²⁷ იქვე; შდრ. ასევე მოლიტერნო და სხვები „იურიდიულ პროფესიათა ეთიკის საკითხები“ გვ. 22

²⁸ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 64

დაიწყება ან სანამ პოტენციურ კლიენტს შეექმნება იმის მოლოდინი, რომ ადვოკატი მას მომსახურეობას გაუწევს. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებული სიფრთხილე მართებს ადვოკატს, რათა არ დაირღვევს კონფიდენციალობის ვალდებულება, რომელიც ერთ-ერთი წამყვანი და უმნიშვნელოვანესი ვალდებულებაა ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობაში.

კონფიდენციალობის ვალდებულება ეფუძნება ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლ აბზაცს, სამართლიანი სასამართლოსადმი წვდომის უფლებას და ის პირის დაცვის უფლების ძირითადი გარანტიაა.²⁹

კონფიდენციალობის ვალდებულება ნდობის პრინციპიდან გამომდინარეობს. საქართველოს ადვოკატთა ეთიკის კოდექსის მე-3 მუხლის თანახმად კლიენტისა და ადვოკატის ურთიერთობა ნდობას ეფუძნება. შესაბამისად ადვოკატმა არ უნდა იმოქმედოს ისე, რომ ეჭვქვეშ დააყენოს მისდამი კლიენტის ნდობა.

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კოდექსის მე-4 მუხლის თანახმად „ინფორმაცია, რომელიც ადვოკატისთვის ცნობილი გახდა მისი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას, კონფიდენციალურია. ადვოკატი ვალდებულია დაიცვას კონფიდენციალური ინფორმაცია იმგვარად, რომ მესამე პირებს მასზე ხელი არ მიუწვდებოდეს. კონფიდენციალობის ვალდებულება ვრცელდება ნებისმიერ ინფორმაციაზე, რაც ადვოკატისთვის ცნობილი გახდა კლიენტისაგან ან იურიდიული რჩევის მიღების სხვა მსურველისაგან; კონფიდენციალურია ინფორმაცია, რომელიც ადვოკატმა მიაწოდა კლიენტს ან ადვოკატმა სხვა წყაროდან გაიგო კლიენტთან ან მის საქმესთან დაკავშირებით.“ ამავე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად “კონფიდენციალობის ვალდებულება არ არის შეზღუდული დროში.“

საქართველოს ადვოკატის შესახებ კანონის მე-7 მუხლის 1-ლი პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის თანახმად ადვოკატი ვალდებულია კლიენტის თანხმობის გარეშე არ გაამჟღავნოს საადვოკატო საქმიანობის განხორციელების პროცესში მისგან მიღებული ან/და მის საქმესთან დაკავშირებული ინფორმაცია (კონფიდენციალური ინფორმაცია); ამასთან არ გაამჟღავნოს კლიენტის ვინაობა, თუ ეს კლიენტმა წინასწარ წერილობით მოითხოვა.

²⁹ BRAO § 43a Römermann/Prass, Beck OK BORA, Römermann, Rn. 36, შდრ. EGMR, NJW 207, 3409

2.2. კონფიდენციალობის ვალდებულების ფარგლები

კონფიდენციალობის ვალდებულება ვრცელდება ყველაფერზე, რაც ადვოკატისთვის განდობილი იქნა ან მისთვის სხვაგვარად გახდა ცნობილი საადვოკატო საქმიანობის განხორციელების პროცესში,³⁰ მათ შორის შემთხვევით მიღებულ ინფორმაციაზე.³¹

თუმცა, კონფიდენციალობის ვალდებულების ფარგლებში არ ექცევა საყოველთაოდ ცნობილი საჯარო ინფორმაცია და მათი საიდუმლოდ შენახვის ვალდებულება შესაბამისად ადვოკატს არ ეკისრება, გარდა იმ შემთხვევისა თუ კლიენტი აღნიშნულზე ხაზგასმით მიუთითებს.³² კონფიდენციალობის ვალდებულება გრძელდება მათ შორის კლიენტსა და ადვოკატს შორის ურთიერთობის დასრულების შემდეგ შეუზღუდავად.³³

გაუმჟღავნებლობის ვალდებულება მოქმედებს ნებისმიერი პირის მიმართ, მათ შორის ოჯახის წევრების, და სხვა ადვოკატების მიმართ, ისევე როგორც ნებისმიერი უწყების მიმართ.³⁴ კონფიდენციალობის ვალდებულების დარღვევის დადგენისათვის უმნიშვნელოა, დარღვევა განზრახია თუ გაუფრთხილებლობით.³⁵

დარღვევად არ ჩაითვლება, თუ სრულად ანონიმურობის დაცვით ხდება გარკვეული ინფორმაციის გამჟღავნება საადვოკატო ფირმისა თუ მხარეების მითითების გარეშე.³⁶

ადვოკატი ვალდებულია კონფიდენციალობის ვალდებულების დაცვა უზრუნველყოს ასევე სხვა თანამშრომლებზეც და მათ მიმართ. ადვოკატს არ აქვს უფლება გაამჟღავნოს ინფორმაცია კლიენტის თანხმობის ან კანონიერი საფუძვლის არსებობის გარეშე.³⁷

პერსონალი, რომელსაც ხელი მიუწვდება ან ჩართულია საქმის მომზადებისა თუ წარმოების პროცესში, ვალდებული დაიცვას კონფიდენციალობის ვალდებულება და ადვოკატმა უნდა მიიღოს ყველა ზომა ამის უზრუნველსაყოფად. სხვა ადვოკატებს კი, ვინც საქმეზე უშუალოდ არ მუშაობს, არ უნდა ჰქონდეთ წვდომა ადვოკატის

³⁰ (NJW Spezial, 2008, 735, BeckRS 38843) Urteil vom 14.8.2008 – 6 B 815/08), BORA § 43 a, Abs. 2, S2, § 2, Abs. 2; BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, Rn. 16; მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 125, შდრ. იაჰონიის ფედერაციის ადვოკატთა ასოციაციები, მოქმედ ადვოკატთა სახელმძღვანელო პრინციპები მუხ. 23

³¹ BRAO § 43a Römermann Römermann/Prass, Beck OK BORA, , Rn.61

³² BRAO § 44, BRAO Schwärze § 43a, Feuerich/Weyland,Rn. 17

³³ იქვე. Rn. 18a

³⁴ იქვე. Rn. 19

³⁵ (m.w.H. Henssler/Prütting § 43a Rn. 58, 61)

³⁶ იქვე, Rn. 19

³⁷ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ.118-119

მასალებთან.³⁸ მხოლოდ კლიენტს თავად აქვს უფლება უარი თქვას კონფიდენციალობაზე³⁹ და გასცეს ამა თუ იმ ინფორმაციის გამჟღავნების უფლება.

2.3. კონფიდენციალობის ვალდებულების დაცვა ინტერესთა კონფლიქტის გამოვლენისას

საქართველოს ადვოკატის შესახებ კანონის მე-7 მუხლის 1-ლი პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის ახალი რედაქციის⁴⁰ თანახმად „ადვოკატი ვალდებულია ...არ გამჟღავნოს კლიენტის ვინაობა, თუ ეს კლიენტმა წინასწარ წერილობით მოითხოვა.“ აღნიშნული ნორმა წინააღმდეგობაში მოდის კონფიდენციალობის პრინციპსა და კონცეფციასთან და მისი მოქმედება უნდა შეიზღუდოს სულ მცირე ადვოკატის მხრიდან კლიენტის წინასწარ ინფორმირების ვალდებულებით. კერძოდ, ადვოკატმა სასურველია გასაუბრების ეტაპზევე კლიენტს მიაწოდოს ინფორმაცია კონფიდენციალობისა და შესაბამისი გამონაკლისების შესახებ. შესაბამისად იქვე დააზუსტოს, სურს თუ არა მისი ვინაობა დარჩეს კონფიდენციალური და ასეთი ინტერესის შემთხვევაში აღნიშნული ინტერესი წერილობით დაადასტუროს.

კონფიდენციალურობის ვალდებულების გავრცელების მიზნებისათვის თავად ადვოკატისათვის მიმართვა უკვე ურთიერთების დასაწყისად უნდა ჩაითვალოს მაშინაც კი თუ ადვოკატი კლიენტს უარს ეტყვის საქმის წარმოებაზე.⁴¹ შესაბამისად, წინა სახელშეკრულებო ეტაპზე წარმართული კომუნიკაციაც, მიუხედავად მისი შემდგომი გაგრძელებისა უნდა მოექცეს კონფიდენციალობის ვალდებულების დაცვის ფარგლებში.⁴²

ამ თვალსაზრისით დასაფიქრებელია გერმანიის უზენაესი სასამართლოს განმარტება, რომლის თანახმად ადვოკატმა ახალ პოტენციურ კლიენტს უნდა გაუმჟღავნოს ინფორმაცია, თუ გამოვლინდება, რომ მისი მოწინააღმდეგე მხარე ამავე საადვოკატო ფორმის მომსახურეობით სარგებლობს. განმარტების თანახმად გამჟღავნების ვალდებულება არსებობს მაშინაც, როდესაც ამ საქმეებს შორის არ არსებობს შინაარსობრივი ან სამართლებრივი კავშირი.⁴³

სასამართლომ განხილული დავის ფარგლებში მიიჩნია, რომ კლიენტი საწყის ეტაპზე უნდა იყოს ინფორმირებული მის მოწინააღმდეგე მხარესა და საადვოკატო ფორმას შორის არსებული ურთიერთობის შესახებ, რათა თავად მიიღოს გადაწყვეტილება რამდენად

³⁸ (Rn. 217, Römermann in Beck OK BORA 18 Auf. 01.12. 2017 zu § 59a)

³⁹ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ.119

⁴⁰ საქართველოს 2018 წლის 4 მაისის კანონი №2266 – ვებგვერდი, 21.05.2018წ.

⁴¹ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.16

⁴² (Henssler/Prütting § 43, Rn. 47) bei BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn. 16

⁴³ (NJW 1997, 188, BGH, Urteil vom 17.10. 1996 I IX ZR 37/96, Frankfurt a.M.)

არის მისთვის მისაღები არსებული გარემოებების გათვალისწინებით ისარგებლოს ამ ადვოკატის (საადვოკატო ფირმის) იურიდიული მომსახურებით.⁴⁴

აღნიშნული მსჯელობის ფარგლებში გასათვალისწინებელია კონფიდენციალობის ვალდებულება, რომელიც ვრცელდება მათ შორის ამა თუ იმ პირის მიერ საადვოკატო მომსახურებით სარგებლობის ფაქტზეც სულ მცირე იმ შემთხვევაში, როდესაც საქართველოს ადვოკატის კანონის ახალი რედაქციის მე-7 მუხლის 1-ლი პუნქტის ბ) ქვეპუნქტის თანახმად კლიენტმა აღნიშნული წერილობით მოითხოვა.

შესაბამისად ინტერესთა კონფლიქტისა თუ დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით არსებულის საფრთხეების გადამოწმების ეტაპზე ადვოკატს განსაკუთრებული ყურადღება მართებს, არ **გამჟღავნოს ინფორმაცია პოტენციურ კლიენტთან სხვა კლიენტის შესახებ**. კერძოდ თუ დადგინდა, რომ პოტენციური კლიენტის მოწინააღმდეგე მხარე იყო ან არის ადვოკატის კლიენტი, ამ ინფორმაციის გამჟღავნების უფლება ადვოკატს მხოლოდ იმ შემთხვევაში აქვს, თუ მას ამ პირისაგან არ აქვს **გამოხატული ნება** ამ ინფორმაციის გაუმჟღავნებლობის შესახებ ან თუ მათ შორის ურთიერთობა საჯაროდაა ხელმისაწვდომი. ანალოგიურად, არ უნდა გამჟღავნოს ადვოკატმა ინფორმაცია პოტენციური კლიენტის მომართვის შესახებ იმ პირთან ან პირებთან, რომელთანაც შესაძლოა არსებობდეს ინტერესთა კონფლიქტისა თუ დამოუკიდებლობის დარღვევის საფრთხე. ამ ინფორმაციის გამჟღავნების საჭიროების შემთხვევაში მნიშვნელოვანია პოტენციური კლიენტთან დააზუსტოს, რამდენად აქვს მას სურვილი ადვოკატისათვის მიმართვის შესახებ ინფორმაცია კონფიდენციალურად შეინახოს. სასურველია პოტენციური კლიენტი ინფორმირებული იყოს მათ შორის, რა მიზნით და რა ფარგლებში ხდება ამ ინფორმაციის გამჟღავნება. ხოლო თუ ორივე კლიენტის წინასწარი მოთხოვნაა არ მოხდეს მათ შორის მათი ვინაობის გამჟღავნება, ადვოკატს მოუწევს უარი თქვას მომსახურებაზე დასაბუთების გარეშე, ზოგადი საფუძვლების მითითებით, ინტერესთა კონფლიქტზე მინიშნების გარეშე.

IV. საუკეთესო გამოსავალი, ალტერნატივები

1. მომსახურებაზე უარი

ხელშეკრულების დადების ვალდებულება ადვოკატს როგორც წესი არ გააჩნია, გარდა იმ შემთხვევისა თუ იგი სახელმწიფოს მიერ არის სავალდებულო წესით დანიშნული. და პირიქით, ადვოკატი ზოგიერთ შემთხვევაში ვალდებულად კი არის უარი თქვას

⁴⁴ BGH Urteil vom 8.11.2007 – IX ZR 5/06 NJW, 2008, 1307

მომსახურებაზე, როდესაც მომსახურების გაწევაზე თანხმობა გამოიწვევდა ეთიკის ნორმების დარღვევას ან შექმნიდა ამგვარი დარღვევის საფრთხეს.⁴⁵

მას შემდეგ რაც ადვოკატი გამოიკვლევს და დაადგენს რომ არსებობს ინტერესთა კონფლიქტი თუ დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხე მან უნდა მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება. იმ შემთხვევაში თუ აღნიშნული საფრთხეები იდენტიფიცირებულია პოტენციურ კლიენტთან ურთიერთობის საწყის ეტაპზე, იმგვარად რომ ჯერ მისგან არ მიუღია ადვოკატს პოტენციური კლიენტისაგან კონფიდენციალური ინფორმაცია, ადვოკატმა უარი უნდა თქვას მომსახურების გაწევაზე⁴⁶ საქართველოს ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის 6-ე მუხლის შესაბამისად. ამ მუხლის თანახმად ადვოკატს (მათ შორის ერთიანი დავე საადვოკატო ფირმის ადვოკატებს) უფლება არ აქვს პროფესიული რჩევა მისცეს ან წარმოადგინოს ორი ან მეტი კლიენტი... თუ მათ ინტერესებს შორის ინტერესთა კონფლიქტია.

ხოლო თუ რამდენიმე კლიენტმა ერთდროულად მიმართა ადვოკატს (ან საადვოკატო ფირმას), და მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტი თავიდანვე შეცნობადია, ან პოტენციური კლიენტისაგან კონფიდენციალური ინფორმაციის მიღების შემდეგ ხდება ადვოკატისათვის შეცნობადი რომ სახეზეა ინტერესთა კონფლიქტი მის მოქმედ კლიენტთან, ასეთ შემთხვევაში ადვოკატმა უარი უნდა უთხრას თითოეულ მათგანს.⁴⁷ მხოლოდ ერთ-ერთი მხარისათვის უარის თქმა გაუმართლებელია.⁴⁸

ანალოგიურად უნდა გადაწყდეს საკითხი, როდესაც არსებობს დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხე. კერძოდ, ადვოკატს არ აქვს უფლება საადვოკატო მომსახურება გაუწიოს პირს, როდესაც არსებობს დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხე.⁴⁹

2. მომსახურების შეწყვეტა

იმ შემთხვევაში თუ ინტერესთა კონფლიქტი მას შემდეგ გამომჟღავნდება, რაც ადვოკატსა და კლიენტს შორის ურთიერთობა დაწყებულია, საქართველოს ადვოკატთა

⁴⁵ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 40

⁴⁶ § 57, Scharmer Heusen/Hamm, Beckisches RechtsanwaltsHandbuch, Aufl. 2016, Rn. 32

⁴⁷ BVerfG (3 Kammer des Ersten Senats) Beschluss vom 20.06.2006 - 1 BvR 594/06 NJW 2469

⁴⁸ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.71

⁴⁹ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.54; შდრ. ასევე ასევე მოლიტერნო და სხვები „იურიდიულ პროფესიათა ეთიკის საკითხები“ გვ. 23, 26, 27

პროფესიული ეთიკის კოდექსის 6-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად ადვოკატი ვალდებულია შეწყვიტოს „ყველა კლიენტის საქმის წარმოება.“⁵⁰

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-8 მუხლის მე-7 ნაწილის თანახმად „ადვოკატმა არ უნდა ისარგებლოს საქმეზე უარის თქმის უფლებით ისეთ გარემოებებში, როდესაც კლიენტი უძლური იქნება დროულად ისარგებლოს სხვა ადვოკატის იურიდიული დახმარებით, კლიენტისათვის ზიანის მიყენების თავიდან აცილების მიზნით.“ აღნიშნული მოწესრიგება „ადვოკატის მიერ საქმეზე უარის თქმის უფლების“ გამოყენებას ზღუდავს, თუმცა წესი მიზანშეწონილია ანალოგიურად გავრცელდეს ადვოკატის მიერ მომსახურებაზე უარის თქმის ვალდებულების საფუძვლების არსებობისას. კერძოდ, თუ მომსახურების გაწევის პროცესში გამოიყვანდა ინტერესთა კონფლიქტი ან დამოუკიდებლობის პრინციპის დარღვევის საფრთხე, ადვოკატი ვალდებულია შეწყვიტოს კლიენტის საქმის წარმოება იმგვარად, რომ კლიენტს მიეცეს შესაძლებლობა ისარგებლოს სხვა ადვოკატის იურიდიული დახმარებით, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ზიანი. ცალკეული შემთხვევის განხილვისას უნდა შეფასდეს გარემოებები კლიენტის ინტერესის უპირატესობის ჭრილში და გადაწყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს მოსალოდნელი საფრთხისა და ზიანის შეფასების საფუძველზე.

3. „ჩინეთის კედელი“

სწორედ ინტერესთა შეპირისპირებისა და შეფასების შედეგად შესაძლებელია ერთ საადვოკატო ფირმაში სხვადასხვა ადვოკატების კლიენტებს შორის ინტერესთა კონფლიქტის არსებობის მიუხედავად გამონაკლისის სახით გამართლებული იყოს ადვოკატის მიერ მომსახურების გაწევა ორივე კლიენტისათვის.⁵¹ ასეთი მიდგომა გამართლებული იქნება, თუ ადვოკატი მიიჩნევს, რომ ინტერესთა კონფლიქტის არსებობის მიუხედავად ადვოკატებს შორის მკაცრი გამიჯვნის პირობებში შესაძლებელია წარმომადგენლობის განხორციელება ან კონსულტაციის გაწევა. ასეთ შემთხვევაში ადვოკატი ვალდებულია პირველ რიგში თანხმობა მიიღოს კლიენტისაგან, რომლის ინტერესებსაც ეწინააღმდეგება იურიდიული ფირმაში დასაქმებული სხვა ადვოკატის კლიენტის ინტერესები.⁵² კლიენტის თანხმობა მხოლოდ იმ შემთხვევაში იქნება რელევანტური თუ საქმეები ურთიერთდაკავშირებული არ არის. წინააღმდეგ შემთხვევაში მიუხედავად მხარეთა თანხმობისა ადვოკატმა მომსახურებაზე უარი უნდა თქვას.

⁵⁰ § 57, Scharmer Heusen/Hamm, Becksches Rechtsanwaltshandbuch, Aufl. 2016, Rn.32

⁵¹ BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, Rn.55

⁵² შდრ. BRAO § 43a Träger, Feuerich/Weyland, BRAO, Rn.79; მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები გვ. 154

ამგვარად, უნდა მოხდეს კლიენტის მიერ ადვოკატისადმი ნდობის შენარჩუნება და კლიენტისადმი ერთგულების დაცვა.⁵³

ეს მიდგომა „ჩინეთის კედლის პრინციპის“ სახელით არის ცნობილი⁵⁴ რომლის თანახმად, თუ ადვოკატები შეძლებენ სრულიად გაემიჯნონ ერთმანეთს, იმგვარად, რომ მათ შორის კომუნიკაციაც კი გამოირიცხება საქმეთა წარმოების განმავლობაში, ინტერესთა კონფლიქტში მყოფი მხარეების წარმომადგენლობა შესაძლებელია დასაშვები იყოს.⁵⁵

V. შეჯამება

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ თუ არსებობს ინტერესთა კონფლიქტის ან დამოუკიდებლობის პრინციპის ხელყოფის საფრთხე, და ეს გარემოებები ადვოკატისთვის ცნობილია ან ცნობილი უნდა იყოს, ადვოკატმა სასურველია საწყის ეტაპზევე მიიღოს შესაბამისი ზომები ამ საფრთხის რეალიზების გამოსარიცხად.

თუ პოტენციური კლიენტის მოწინააღმდეგე მხარე საადვოკატო ფირმის კორპორატიული კლიენტია ან ხანგრძლივი საქმიანი ურთიერთობა აკავშირებს მასთან, მიუხედავად საქმეებს შორის გადაკვეთის არ არსებობისა, ადვოკატმა სასურველია უარი უთხრას პოტენციურ კლიენტს ინტერესთა კონფლიქტის წარმოშობის საფრთხის არსებობის საფუძვლით. საექვოობისას სასურველია ყოველთვის ინტერესთა კონფლიქტი სასარგებლოდ იქნეს მიღებული გადაწყვეტილება.

აქვე გასათვალისწინებელია, რომ პოტენციურ კლიენტთან კომუნიკაციაზე სრულად ვრცელდება კონფიდენციალურობის ვალდებულება. კლიენტი უფლებამოსილია მოითხოვოს ადვოკატისაგან, „არ გაამჟღავნოს კლიენტის ვინაობა, თუ ეს კლიენტმა წინასწარ წერილობით მოითხოვა.“ მნიშვნელოვანია აღნიშნულის თაობაზე ადვოკატმა კომუნიკაციის დასაწყისშივე განუმარტოს კლიენტს, რათა მან გააკეთეს ინფორმირებული არჩევანი ისარგებლებს თუ არა ამ უფლებით. აღნიშნული გათვალისწინებით, თუ კლიენტის სურვილია ადვოკატმა მისი ვინაობა კონფიდენციალურად შეინახოს, ადვოკატის მხრიდან ინტერესთა კონფლიქტის საფრთხეების გამოკვლევა იმგვარად უნდა მოხდეს, რომ არ დაირღვეს კონფიდენციალობის ვალდებულება. შესაბამისად, კლიენტის (ან პოტენციური კლიენტის) ნების გადამოწმების/თანხმობის გარეშე არ უნდა

⁵³ იქვე

⁵⁴ მოლიტერნო/ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, გვ. 154

⁵⁵ იქვე

მოხდეს არავითარი ინფორმაციის (მათ შორის ურთიერთობის არსებობის ან კომუნიკაციის შესახებ ინფორმაციის) გამჟღავნება.

გამოკვლეული გარემოებების გათვალისწინებით, საექვოობის შემთხვევაში ადვოკატმა სასურველია უარი უთხრას კლიენტს მომსახურეობაზე, რათა შემდგომი გართულებები აიცილოს თავიდან.

მომსახურეობაზე უარის თქმის შემთხვევაში ადვოკატმა გონივრული ვადის ფარგლებში უნდა შეატყობინოს უარის შესახებ პოტენციურ კლიენტს⁵⁶. თუ ადვოკატი საქმეს არ იღებს და ამის შესახებ დროულად არ ატყობინებს პოტენციურ კლიენტს, შესაძლოა წინასახელშეკრულებო ვალდებულების დარღვევის საფუძველით წარმოშვას ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება.⁵⁷ გასათვალისწინებელია, რომ უარი არ უნდა იყოს დასაბუთებული და პირიქით, შესაძლებელია უარის შემთხვევაში დასაბუთებით (შესაბამისი თანხმობის არარსებობის შემთხვევაში) დაირღვეს კონფიდენციალურობის ვალდებულება.⁵⁸

შესაბამისად მნიშვნელოვანია ინტერესთა კონფლიქტის გამოვლენისას ადვოკატმა დაიცვას კონფიდენციალობის ვალდებულება და კლიენტსა თუ პოტენციურ კლიენტს არ გაუმჟღავნოს ამა თუ იმ პირთან ურთიერთობის არსებობა ან მომართვის ფაქტი ამ პირთაგან წინასწარ მოპოვებული ნებართვის/შეთანხმების გარეშე. პრაქტიკაში აღნიშნული უხერხულობის გამორიცხვა შესაძლებელია იმგვარად, რომ ადვოკატმა ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვის მიზნებისთვის მოიპოვოს მომსახურეობის თუ მომართვის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნების უფლება მხოლოდ იმ დოზითა და ფარგლებით, რაც აუცილებელია შესაბამისი მიზნის მისაღწევად.

ინტერესებისა და გარემოებების შეპირისპირებისა და შეფასების საფუძველზე შესაძლებელია ცალკეულ შემთხვევაში გამართლებული იყოს ადვოკატმა (საადვოკატო ფირმის სხვადსხვ ადვოკატებმა) აწარმოონ ინტერესთა კონფლიქტში მყოფი კლიენტების საქმეები. ასეთ შემთხვევაში მნიშვნელოვანია საქმეთა წარმოება მოხდეს იმგვარად, რომ ადვოკატებს შორის არსებობდეს „ჩინეთის კედელი“, კერძოდ მათ შორის კომუნიკაცია კი შეიზღუდოს და გამოირიცხოს კონფიდენციალობის ვალდებულებისა და კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის დარღვევის ნებისმიერი რისკი.

⁵⁶ BRAO § 44, BRAO Schwärze § 43a, Feuerich/Weyland, Rn. 8

⁵⁷ (LZ Itzehoe, Urteil 20.10.2009 – 9 S 11-09, BeckRS 2010, 13444).

⁵⁸ BRAO § 44, BRAO Schwärze § 43a, Feuerich/Weyland, Rn. 10a

